

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.

Előfizetési díj: Egész évre 2 frt.

Szerkesztő és kiadótulajdonos:

CSOMOR KÁLMÁN.

A lyoni és bécsi szőlőszeti és borászati congresszus.

Alig irhatunk alkalmasabb és kedvesen fogadott dologról, mintha a Lionban és Bécsben a f. év nyár végén megtartott szőlőszeti congresszusról írunk, mert azért is, mivel a filloxera föllépése Franciaországban constatáltatott először, s az új szőlőkultúra ott vetett már mesés alapokat. De azért is, mert a francziák igazi szakférfiakkal rendelkeznek, addig, míg mi idehaza fájdalom, csak másolókkal bírunk, mit az igazol legfőnyesebben, hogy az új szőlőkultúrában leszámítva a zöld- és fásékojtást, mindent Franciaországból vettünk át.

A congresszuson először is Mr. Battaneton előadó a szénkénegezésről értekezett, melynek folyamán kijelenti, hogy a szőlőket szénkéneggel nem lehet soká fentartani: mert azok végtére is kipusztulnak. — Addig pedig, míg a szőlőket termőállapotban fentartani lehet, oly sokba kerül, hogy nem fizeti ki magát. Azért ő ezen ültetés helyett az ojtványokkal való telepítést ajánlja.

A második kérdés a direktermőkről szólt. Fo ex előadó azt állítja, hogy a direktermőknek nincsen teljes ellenálló képességök. De meg azon hibájuk is van, hogy a tulmeszes talajban a leveleik megsárgulnak és fejlődésük visszaesik.

A congresszus tagjai azonban nem tették magukévá az előadó állítását. Többen hozzászóltak, míg végre M. Conderi azon határozott meggyőződésének adott kifejezést, hogy oly hybrideket lehet nyerni a keresztezések által, melyek igen jó bort és elég bő termést adnak; azért is ő az új hybridek előállítását ajánlja.

Ezen kérdésben a nézetek megoszlottak, s miután e kérdés tanulmányozásával még most többen foglalkoznak: megállapodás nem jött létre.

M. Dausel a ripária, szolonis, rupestris és jaquezról, mint alanyokról értekezik, s a legbiztosabb ellenálló fajnak a ripáriát jelentette ki, melyet a congresszus tagjai egyhangulag elfogadtak.

Előadó azt állította, hogy némely talajban a szolonis, a jaquez és a viala is alkalmas.

Ezen utóbbi állítás nagy eszmecserére adott alkalmat, legtöbben a szolonis ellen szolottak. Némelyek által a jaquez is kifogásoltatott, míg többen annak szaporítását melegen ajánlották, mint olyant, mely mint direktermő is bir értékkel, s a meszes száraz talajban kiválóan alkalmas alanyoknak is.

Ezek után egy felette fontos kérdés közvetkezett, melyet Roy Chevrier idézett elő azon állításával, hogy az amerikai hybridek a legjobbak, a többi pedig semmit sem ér.

Amily megiepő volt állítása, azt oly tüzzel-hévvvel védelmezte: s daczára, hogy több oldalról történt ellenmondás, állításából semmitsem engedett, sőt a nagynevű Mr. Viala tanár sem volt képes állításától elterelni, míg végül a congresszus a hybridek kiprobálását ajánlja.

Roy Chevrier azt állította ugyanis, hogy egyes amerikai hybridek olyan ellentállási képességgel birnak, mint a ripáriák. Sőt a meszes talajokban határozottan előnyt nyujt az amerikai hybrideknek.

Az alanyok ellenállóságára nézve azt mondotta Viala tanár, hogy az viszonylagos.

De a Berlandieri keresztezést a legbiztosabb s legellenállóbbnak mondja még a legmeszesebb talajokban is. Azonban azt is kimondja, hogy mindazon talajokban, melyek nem túlmeszesek: erősebb növekedésű ripáriákkal és rupestrissal meglehet érni.

Végre M. Conderi tartott előadást, melyben azt sorolta fel, hogy mely alanyok, mely nemes fajokkal egyesülnek a legkönnyebben.

A bécsi országos congresszus elhalványlása a lyoninak; mert aránylag itt az új szőlőkultúra egyes kiviteleiről és eszközeiről nem voltak olyan kimerítő előadások.

Egyik lényeges dolog az volt, hogy dr. Schlumberger egész ellenkezőleg nyilatkozott a szénkénegről, mint a lyoni congresszus. Hivatkozott a pozsonyi és soproni szőlészetekre, ahol a filloxera által megtámadott szőlők szénkéneggel termőképességben tartatnak.

Megbeszélés tárgyát képezte az is, hogy a szőlők felujtása esetén a kormány ne adjon az olaszbor behozatalnak oly szabad tért, mint eddig, s hogy a franciaországi borok behozatalát lehetőleg meg kell nehezíteni.

Történt itt még némi panasz-féle is, melyben az osztrák-kormányt a védekezést illetőleg mulasztással vádolták. Többszörösen hivatkozás történt a hazánkban létesített állami szőlőtelepekre.

Ime ezekben van összefoglalva mindaz, amit a lyoni és bécsi congresszuson tárgyaltak, mely annál inkább érdekelhet bennünket, mert a lyoni congresszuson Franciaország legjelesebbjei vettek részt; azok, akik az új szőlőkultúra terén nagy nevet szereztek maguknak, akik az új szőlőkultúrában a világitó szövetnek vitték elől. Akik kutatnak, tanulnak, eredményeket érnek el.

Mit is mondtak ezek?

Először is azt mondták ki, hogy a szénkéneggel nem lehet a szőlőket fentartani, mert utoljára is elpusztul; s a nagy kiadást a szőlő jövedelme nem bírja el.

Jól értsük meg ezen kijelentést: ez nem azt mondja, hogy ne szénkénegezzünk, de azt, hogy a szénkénegezett szőlő előbb-utóbb kipusztul, hogy a szénkénegezés sokba kerül. Tehát azt érti alatta, szőlőt azért ültetni, hogy az később állandóan szénkéneggel tartassék fel, nem helyes dolog és nem fizeti ki magát.

Ezen nézetnek adtunk mi már régebben kifejezést; de azt is mondtuk, hogy nem minden talaj alkalmas a szénkénegezésre. S így, ha nem alkalmas talajban, például, ha egészen kötött talajban szénkénegezzünk: pénzünket kidobtuk.

Szénkénegezésre alkalmas talajok, a könnyű homok vegyülékű földek, de ezeket is csak ideig-óráig, pár évig lehet sikerrel fentartani.

Összevonva tehát, oly régi európai szőlőknél, amelyek homokos s nem túl kötött talajban vannak ültetve, ha a filloxera föllépése constatálva lett, egy két évig még szénkéneggel fenntartani: kifizeti magát.

Ez a szénkéneg értéke egyéb semmi. Azért tehát ezt a körülményt t. olvasóink figyelmébe annál is inkább ajánljuk, mert számtalan levelet kapunk, melyek írójai a szénkénegért lelkesülnek, állítván azt, hogy azt a hivatalos közegek is sok helyütt ajánlják.

Hát kérem egy kis tévedésben vannak az illető levél író urak, mert lehetetlen, hogy egy állami szakközeg azt ajánlja, miszerint azért ültessen szőlőt, hogy azt később állandóan szénkéneggel tartsa fel. S ha még is találkoznék ilyen: annak tanácsát ne fogadják el.

Még akkor sem, ha a bécsi congresszuson felhozottakra hivatkoznék, melyben az adatott elő, hogy a pozsonyi és sopronyi szőlőkben a szénkéneggel eredmények értek el.

Mert az nem vonható kétségbe, hogy ott eredmények értek el; de csak is a régi szőlők fenntartásában. Azonban, hogy ezek mennyibe kerültek s a szőlők mit jövedelmeztek: arról hallgat a krónika.

A szénkéneg tehát a régi szőlőkben alkalmas kuruzslás, de végre úgy jár, mint a régi időben, a kovács-állatorvos, aki a beteg lóhoz hivatván nagy bölesen megállapította a diagnózist s az oltatlan meszet darabokban tomotta a beteg állat torkába, hangoztatván nagy képpel: vagy jobban lesz vagy megdöglik. Persze a mézre az állat szomjazott, ivott, felfuvódott: s midőn az utólsót járta, önelégülten mondotta a kierzurgus ur: ugy-e bár megmondottam.

Ilyen a szénkéneg is. S aki új szőlők alapítását azért ajánlja, hogy az szénkéneggel tartassék fen: egyenlő kitüntetést érdemel a fönnebb mondott kirurgussal.

A második kérdés a direkttermőkről szólt. Az előadó azt jelentette ki, hogy azok nem bírnak teljesen ellenálló képességgel, különösen a túl meszes talajban.

Persze nem pusztán az általunk ösmert direkttermők vagy

hybridekről volt szó, de olyanokról, melyeket a francziák ujabban állították elő, s melyekkel a kísérletezések nagyban folynak.

Azon állítására a nevezett előadó urnak, hogy a hybridek a túl meszes talajban megsárgulnak, jogosan azt vághatták vissza, hogy hát a ripáriák nem-e sárgulnak meg?... Hiszen mi azt mindannyian tapasztaltuk, hogy a ripária a meszes talajba elsatnyul, el vesz. Tehát ha az állítottatott, hogy a direkt-termők sem bírják el: nem mondatott új dolog. De a hol a ripária a meszet tekintve nem él meg, ott a jaquez pompásan diszlik, ugyan a szolonis is, csak hogy a szolonis a száraz talajban erősen visszaesik, Tehát a Jaquez annyiban felette áll a szolonisznak, hogy az míg ugyanannyi meszet el bír, mint a szolonisz, ugyan akkor a jaquez az emelkedett délnek fekvő meszes, köves, száraz talajt is elbirja s benne pompásan fejlődik s ojtás nélkül is kitűnő bort ad.

Ezt eddig alaposan megczáfolni senkinek sem sikerült, még annak sem, akinek sok eladó szolonisz vesszője van.

A hybridek illetőleg a keresztezett szőlőfajok körül fordult meg a legélénkebb eszmecsere. Voltak, akik azok értékét kevésre becsülték, de voltak hatalmas szószólójuk is annyira, hogy ebben a kérdésben nem történt döntés.

De voltak olyanok is, akik határozott kifejezést adtak annak, hogy egyedül a hybridek a legjobbak, a többieket mellékesnek tartja. És ezen nézetet a jelen volt szőlőművesek nagy része helybenhagyta, sőt még a nagy tudomány Mr. Vialla tanár sem bírta az előadót az ellenkezőről meggyőzni.

Ezen kérdés megoldás nélkül maradván, azt sejteti velünk, hogy a francia szőlészek nagy része bizik abban, miszerint sikerül egy olyan keresztezést előállítani, mely alkalmas talajban a filloxerával daczol, sok és jó bort ad.

Összegezve az a tanulság, hogy a szénkéneg nem sokat ér, — hogy a ripária a legjobb alany, ezt követi a rupestris; — hogy a jaquez és szolonis is alkalmas alanynak, csak hogy míg a szolonis nedves talajban diszlik, a jaquez azonban a legmelegebb hegy oldalban is meg él. És hogy végtére a francziák hiszik, hogy találhatnak oly keresztezést, melyel az új szőlőkulturát aránylag kevés költséggel lehet fejleszteni.

A. K.

Őszi ojtás.

Egyes szőlészek nem elégszenek meg azzal, hogy tavaszon és nyáron ojthatnak szőlőt, hanem ősszel is akarnak ojtásokat eszközölni.

Mi az őszi ojtásnak semmiféle tekintetben nem vagyunk barátai, s bár találkozunk ellen nézettel, de mi arra intünk mindenkit, hogy alanyát az őszi ojtás esélyeinek ne áldozza fel.

Az őszi ojtásnak tulajdonképen nincsen is értelme; az nem egyéb tapogatódzásnál, ha pedig a sikertelenséget üsmerjük, az őszi ojtás nem mondható egyébnek, mint a l a p t a l a n e r ő s z a k o s k o d á s n a k, mely végre is haszonnal soha, de kárral jár.

Hát mi is tulajdonképen célja az őszi ojtásnak?

Az őszi ojtás siker esetén csak tavasszal, ugyanazon időben kel életre, mint a t a v a s z i é k o j t á s. Éppen seumivel sem fejlődik előbbre. Tehát az őszi ojtással nyerni mit sem lehet.

Lehet elérni azt, hogy nemcsak az ojtvány nem sikerül, s ő t m a g a a z a l a n y i s e l v e s z.

A siker felett könnyen tisztában lehetünk, ha meggondoljuk, hogy az őszi ojtások a töben eszközöltetnek, mely azon oknál fogva, mivel a töke nyugszik, nedvkeringése, életműködése megszűnt: n e m f o r r a d ö s s z e; s i g y a t é l i n e d v e s s é g a m e t s z l a p o k k ö z é j u t, mely hogy nem tesz jót, magyarázgatnunk felesleges.

Egyetlen esetben lehet türehető az őszi ojtás: ha állandó, azaz száraz meleges hosszú őszi következne be, mely esetben az ojtásnál némi összeállítás, de nem összeforradás következne be.

Letlégyen az az ojtás bármiként, akár ékkel, akár párosítva, akár oldalojtással készítve: m i n d e g y r e m e g y. Szokták pedig ezen őszi ojtást oldalojtásként eszközölni, mely ojtásnemet Gaillard brignaisi szőlőbirtokos állítólag talált fel, mely azután Cadillac vidékén terjedt el, azért is nevezték el az oldalojtást C a d i l l a c o j t á s n a k.

Ezen Cadillac-féle ojtást ajánlják némelyek őszi ojtásnak, mely azonban tavaszon és nyáron jó lehet, de ősszel csak l s t e n k i s é r t é s.

Azért tehát újból ajánljuk, hogy ha már valakinél a kíváncsiság erőt vesz: t e g y e n e g y p á r t ö k é n k i s é r l e t e t, d e n a g y b a n n e a l k a l m z z a.

Hogy nyerünk nagy szőlőtermést.

A szőlészközönség minden egyes tagja kivétel nélkül tudja azt, hogy a szőlőfürtök a szőlővesszőn levő rügyekből bujnak elé. Azt azonban kevesen figyelték meg és tudják, hogy ezen rügyek termőképességének eléréséhez egy egész nyár vagy hogy egész korrekten mondjuk, egy év kell, mert még az őszi időjárás is hozzájárul.

Mert ha tudnák, akkor nem metszenék úgy szőlőtökéjüket, melylyel maguk semmisítik meg szőlőtermésüket.

Sok vidéken a tökét egész kopaszra metszik, s azt várják, hogy majdan a tökéből előtörő hajtások hozzák meg a termést.

A tökén általában az úgy nevezett alvó szemek vannak, melyek a töke nedvkeringése által készítette kihajtanak s legtöbbször üres vesszőt hoznak. Megtörténik azonban, hogy a nagyobb tökéken világos úgynevezett érett szemek vannak, melyek hoznak ugyan némi termést, de ez ahhoz képest, amit szakértelemmel elérni lehetne, vajmi kevés, mindhatni éppen semmi. Azért volt azután a multban az, hogy azon a vidékeken, ahol is a barbár kopasz fejmetszést követték: egy kat. hold szőlő alig adott 10—15 hekto bort, míg ugyanazon időben szakértelemmel metszett és kezelt szőlőkben 60—80 hektolitert szürtek.

A régi időben, midőn a szőlők beállítása a mostanival szemben alig került valamibe az ily eljárás is kifizette magát, Ma napság azonban, midőn az ojtványszőlők felujtása oly rendkívüli nagy fáradságba és költségbe kerül, el kell hagynunk azt a régi hibás eljárást, és öntudatosan kell szőlőinket metszenünk.

Tudnunk kell azt, hogy a töke fejn elvéve vannak termő rügyek hanem azok a vesszőkön vannak.

De még azt is kell tudni, hogy a rügyek két félék: termő és fáthozó rügyek. Más szóval nem minden rügyben feltétlenül van termés.

Azt is kell tudni, hogy a rügyek termékenysége az időjárástól függ. Ha az augusztus szeptember hónapok kedvezőek, azaz meleg napos idővel folynak le, akkor a rügyek beérnek s jövőre termést hoznak.

A jelen évi időjárás ahol némi eső is esett, alkalmas volt a rügyek beérésére; s így ha a tél fagya megkiméli és a gazda életrevalósága megóvjá a vesszőket illetőleg a rügyeket a téli fagyoktól: ott jövőre jó termést remélhetnek.

A termékeny rügyek kettős (oo) alakúak s gömbölkék, azon rügyek, melyekben termés nincs, azaz meddők, azok hegyesek.

Ha ezeket tudjuk, a metszésnél érvényesíthetjük.

Régi, tapasztalt szőlészek már rég megállapították és azt mi is évenként tapasztaljuk, hogy a szőlő vessző közepén fejlődnek legjobban a termő rügyek, egyedül a kadarka azon faj, melynél a vesszők alsó rügyeiben is van termés.

A szőlésznek tehát a metszést illetőleg tudni kell, hogy a rügyek beérésére egy év kell; — hogy melyek a termő és melyek a fattyu rügy; — hogy a termés, a vessző mely táján tömörül.

Ha mindezeket tudja, akkor ha az időjárás bele nem ront, maga irányíthatja termésének mennyiségét.

Ezek után tisztában áll előttünk, hogy a szőlőtökéket nem

szabad kopasz fejre metszeni, hogy a termést csak a fokozottan magasabb metszések adják.

Azonban a metszés magasabb eszközlése nem függhet tetszésünktől, azt nem lehet tetszés szerint eszközölni. De figyelembe kell venni a töke és a talaj erejét és ehhez kell alkalmazkodni; mert ha egy gyenge tőkét, vagy egy silány talajban lévő tőkét magasra azaz dus termésre metszünk; kárt tettünk, mert a rügyek ahogy úgy kihajtanak ugyan, de sem vessző, sem gyümölcs; — s így míg a gyenge tőkét vagy silány talajban levő tőkét rövid metszéssel némi termésre hozhattuk volna: túl terhelve nemcsak a jelen, de a következő évi termést is tönkre tettük.

Ez áll különösen a silány homoki szőlőkre, ahol a termés fokozás nem helyes dolog, ha csak a talaj nem erősen trágyázott; ez eset pedig a mai viszonyok között a filloxerát illetően alig lehet; mert a trágyázással a homok megköttetik s így a filloxera élete szaporulata biztosítottatik.

Tehát a homokon a lugos, karikás vagy Hobrenk Guyot rendszerről szó sem lehet.

Itt is figyelembe veendő azonban a fennebb elésorolt körülmények, s a tőkék termőszemekre csapokra metszendők.

Ennyit a homok is bátran elbir.

Az amerikai kulturától azonban sokat és pedig joggal követelhetünk.

Az amerikai szőlők gyökérzete sokkal dusabb, mint az európai s ugynevezett szívógyökerek halmazával rendelkezik. Inuen van ama bámulatos növekedése, melyet alkalmas talajban kifejt.

De ha dusan terem, hasonlóképen megkívánja a talaj javítását. Mindezek után nemcsak egész ésszerűen lehet úgy a direkt-termőket mint az ojtványokat reámetszeni, sőt kell is, mert az a töke egyik élet feltétele. Mit ha termésben nem veszünk ki, vesszőtermésben hozza meg.

Csakhogy itt ismét az a fődolog, hogy az amerikai csak a neki megfelelő talajban diszlik. Tehát az ugynevezett reámetszést, szintén csak az alkalmas helyeken ültetett tőkéken lehet alkalmazni.

Mint mondtam, a reámetszést csakis erős tőkén lehet eszközölni; azért tehát az ojtványok az első évben, amennyiben az alsó szemek összevannak szorulva: kétszemre metszendők. A második évben: a felső szemekből eredthajtás a tavali csappal együtt levágandó, úgy hogy a töke az alsó szemből képződjék, s az alsó szemből kihajtott vessző kétszemre metszendő. A harmadik évben már van egy kis tökefej, azon a csapon két szál vessző.

Ha a vessző elég erős, akkor már a harmadik évben a csapon levő két vessző 2—3 szemre, s így termésre vágandó.

Már ekkor ezt elbirja, a termést meghozza és megérleli.

A negyedik évben azután a gazda úgy bánjék vele, amint az ésszerűség kívánja, mert egy jó erőben levő 4 éves töke egész bátran elbirja a csercsapos a czomb- vagy szálvessző művelést is.

A szálvesszöt azután lehet lugos, karika, Guyot avagy Hoobrenk rendszerrel kezelni.

Egyet azonban már itt megjegyzek, azt tudniillik, hogy a szálvesszöt függélyesen alkalmazni nem helyes, mert a nedv akadály nélkül felfelé fut, és sok rügyet táplálék nélkül hagy.

A szálvessző miként leendő kezelésére vonatkozó nézeteinket az idő elérkeztével, majdan tavaszkor mondjuk el.

Ha a gazda, a fentieket megfigyeli, úgy a termését egész a legmagasabb mennyiségig fokozhatja.

Az őszi metszés előtt a fentieket elmondani helyén láttuk.

A zöldojtás újabb baja.

Lapunk zártakor fedeztem fel egy újabb bajt a zöldojtásoknál, mely körülményre szőlésztársaim figyelmét felhívom.

Amint vizsgáltam és jegyezgettem ki a teljesen beérett zöldojtásokat, egy hibát fedeztem fel, melyről eddig én sem tudtam, de nem is olvastam. Ez az, hogy a szépen megeredt beérett zöldojtvány egy jó része magában hordja a halálesiráját.

A zöldojtás nemes részének egyik a szemmel ellentétes oldala: végig hosszában el van száradva, s csak a nemes rész kihajtott részéről zöld.

Az ilyen félen száraz ojtványt csak a gyakorlott szem ösmeri meg először is a színéről s arról, hogy a szemmel ellenkező oldalon hosszában egy horpadásszerű kis csatornácska van.

Most csak ezért szoritottunk helyet ezen újabb felfedezésünknek, hogy a zöldojtás bevásárlása és elrakása előtt erre a figyelmet felhívjuk.

Jövöre ez ügygyel bővebben foglalkozunk.

Künn a szőlőben.

A szüret bevégeztetvén, addig szünetel a munka, míg a szőlő levelei nem hullanak. Ennek beálltával a teendők ismét megkezdődnek.

A homoki európai szőlőkön, ha azok lapos helyeken vannak, ahol a téli fagy a vesszőkben kárt tenni szokott: akkor azokat a fedés előtt meg kell metszeni; mert fedés után azért káros metszeni, mivel a tavaszon újra kell metszeni s így két munkát végeznünk. Míg ha a tőkét most rendszeresen megmetszük, tavaszon korán hajt, nedvet nem veszít s a levágott vessző elég hosszú leendő.

A lapos helyeken már azért is meg kell a tőkétet metszeni, mivel azok télen át elfagyhatnak. A fiatal tőkétet azonban, ha már használható vessző van is rajta, nem látom célszerűnek ősszel meg-

metszeni: mert a fiatal tőkének a fejezete különösen a homokon könnyen elfagyhat. Az elfagyott tőke alulról hajt s várni kell, míg a hajtás újból tőkét képez.

Bár vannak az amerikai fajok között, melyekben a tél fagya nem tesz kárt, mindamellett azok is, szóval az összes szőlők télre befedendők azért is, hogy a gaz elrohadjon s benne a jövő évben rendes munkát lehessen végezni.

Megkell azonban különböztetni azon szőlőket, ahol esetleg magas czomb- vagy szálművelést akarunk eszközölni. Itt azon szőlővesszők, melyek jövőre teremni hivatottak lesznek, legyenek azok direkttermők, ojtványok vagy európaiak, különösen a fagyjárta helyeken fedés előtt: k i s k a p c s o c s k á k k a l a f ö l d h ö z e r ö s i t e n d ő k s b e f e d e n d ő k.

Azonban a fedést megelőzi még a bujtások elrakása avagy a tőkék döntése, melyek lehetnek direkttermők avagy ojtványok,

Ha egy tőkén több zöldojtvány van, ne döntsük ősszel el, mert akkor a többit lekellene vágni. Pedig sokkal jobban kitelel a tőkén s sokkal nagyobb sikert ad, ha az tavasszal akkor vágatják le, mikor azonnal elültetetik és életre kel.

Azért tehát az ilyen egy tőkén lévő több ojtvány: a földhöz szintén lehuzandó, befedendő s egy szál vesszőcskével megjelelendő.

Ha azonban a tőkén csak egy szál zöldojtvány van, az ősszel eldönthető, csak arra figyeljünk, hogy éretlen vesszőt ne döntsünk el.

Ha szőlőnk emelkedett oly helyen van, ahol a téli fagyok ellen biztosítva van: ott a lehúzás nem elkerülhetetlen; valamint a jövő évi termésre szánt direkttermő vagy ojtványvessző sem. Sőt ilyen helyen az őszi metszés sem szükséges.

A kézben eszközölt fásojtvások, ha ősszel ki nem szedetnek, korán jól magasan befedendők, különben a tél hidege, a gyenge be nem fedett ojtvány alsó szemecskéjét, sőt az egész vesszőt is elfogyasztja.

A gyökeres vesszőknek ősszel leendő elültetése nagyon előnyös.

A föld fordítása korán ősszel megkezdendő, hogy a felhánytott föld, az őszi eső által átázzék, és télen át kifagyjon.

Levelezés.

Tek. Szerkesztő Ur!

Az alábbiakra nézve becses válaszát kérem.

Az egy éves ojtvány szőlőmben több olyan tőkét találtam, mely levelét idő előtt (2—3 héttel ezelőtt) szokatlan módon elhullatta, holott fájának vége nem érett. Így a tőkét megnézve erős és egészségesnek látszik, de mégis hogy gyanumat eloszlassam, irtam Bucher Alajos szőlészeti felügyelő urnak, ki szives volt azonnal megjelenni szőlőmben, s a szőlőt megnézve, azon nézetének adott kifejezést, hogy ezen jeleknek, ne tulajdonítsak egyelőre valami különös bajt, s iparkodott megnyugtatni.

Én azonban nem bírtam meg nyugodni, hanem kést és kapát fogtam, azután a gyanus tőkéből többet megvizsgáltam, s találtam olyanokat is, melyeknek alanya meg volt tisztára feketedve. Találtam olyat is, mely ugyan zöld, de egészen puha volt s így azt körömmel könnyen lehetett karczolni. De találtam a többek között olyat is, melynek a földben levő része a ledöntött tőke fejéig meg volt feketedve, míg a többiek, csak egy jó arasztig feketedtek meg az ojtás helyétől.

Ezen meg barnulást vagy romlást annak tulajdonítottam, hogy döntéskor emberem (marosi vinczellér) nem figyelt arra: vajjon érette tőkéletesen a vessző csak bedöntötte mondván, majd megéri a földben.

Mind a mellett, hogy föltevéssem helyes lehet, nem bírok megnyugodni addig, míg nem hallom, hogy más szőlőben is előfordul-e ezen káros eset?

Vannak szőlőmben olyan tőkék is, melyeknek levelei egész nyáron, bár a tőkék erősen fejlődtek és termettek sárgások voltak. Ezen sárga foltok a levélen klorozisnak nem lehetnek jelei, mert a talaj igen jó és nem meszes. Perenoszpórának sem, mert a levelek éltek. A perenoszpóra kezdett jelentkezni, de terjedését a permetezéssel elejét vettem — s mindennek daczára, hogy kétszer permeteztem, most kezd rohamosan terjedni.

Sok tőkének levelei még a nyár folyamán elszáradtak és lehul-
tak, de csak alulról. Ezt valamint több fürtnek a megsülését is, a forróságnak tulajdonitom.

Becsés válaszát azon körülményből kérem, mert jövő hét elején illetve 29-én akarnak munkásaim hozzá fogni egy holdnyi területnek a megfordításához.

Ha esetleg szőlőmben csakugyan betegség lepett volna fel, úgy tovább nem költekezek.

Gyanut kelt bennem még az is, hogy sok vadtőke is már elhullatta minden levelét; és előbb a levél s csak később a levél nyele hull le.

Végül megjegyzem még azt is, hogy mindjárt a tavaszon egy tőkének a levelei egészen megfehéredtek. Ennek azután adtam egy fazék vasgálicz oldatot s azután zöld lett. Ez is fekete talajban van.

Othellóm szép erős. Itt meg attól tartok, hogy termését majd nem lehet értékesíteni, különben többet ültetnék belőle, mert neki való talajon van.

Lontón, 1894. október 26.

Tisztelettel
Zimmerman Lőrincz.

Felelet. Az ön levelét úgy amint iratott teljes egészében közöljük, mert megvagyunk győződve, hogy egy ilyen levél közzététele s arra a nyilvánosság előtt adott válasz sokkal többet használ az ügynek, mint egy önálló czikk közlése.

Levelének egyik lényeges részében az ojtvány alanyának egész és részleges megfeketedésével foglalkozik, mi is erre válaszolunk első sorban.

A megfeketedés, rohadás vagy mint nevezik fenésedés beáll akkor, ha a munkás: kapálás alkalmával az alanyt megsérti. Az ilyen feketedés, rohadás vagy penészedés csak is azon a helyen található, ahol a seb történt; honnét azután lassan terjed a vessző héján, a vessző körül inkább mint hosszában addig, míg a tőt körül futja és az ojtvány életét veszi.

Az alanynak egész vagy részleges feketedése akkor is bekövetkezik, ha az alany éretlenül jutott a földre. Persze oly arányban és a vessző azon részén, mely az eltevéskor éretlen volt.

Sokat hangoztattuk mi azt, hogy az éretlen zöldojtványt sem augusztus hóban gyökereztetés végett, sem ősszel elültetés vagy döntés végett nem szabad a föld alá huzni. De hát vannak sokan, akik csak a maguk kárán tanulnak. De akik elég okosak mások kárán tanulni, azok a fűnebbi levél tartalmából tanuljanak, mert az ott felsorolt károsodás semmi másból, az éretlenül elrakott alanyból származik.

Nincs ott semmiféle új betegség és semmi más, mint az, hogy o k u l j u n k.

Csak életképes érett vesszőtől várhatunk eredményt.

Az a körülmény, hogy az egyik alany egészen megfeketedett, és hogy a másik csak az ojtás alatt egy arasz hosszán azt mutatja, hogy az egyik alany egészen, a másik pedig csak közvetlen az ojtás alatt volt éretlen.

Aki tehát zöldojtást vesz vagy magáét buktatja vagy dönti, ezt a körülményt vegye figyelembe, mert az idei száraz nyár mellett a vegetáció gyenge lévén: sok zöldojtás maradt éretlen. Ez pedig ha levágatik: szemetre való. Ellenben a tökén hagyva föld alá huzva, tavasszal talán lehet belőle valami, — ha igaz!...

Azt is mondja ön, hogy a tö leveleit korán elhullatta, hogy sok fűrt elszáradt, hogy ősszel a levelek nyel nélkül hullnak le, hogy sokkal korábban hullatja levelét.

Hát ez kérem egy sem alapos baj. Ez mind az idei abnormis időjárásban leli magyarázatát.

Elhullt a levél a vesszők alsó részéről: mert nem volt elég tápereje... Elszáradt a szőlő ugyanazon okból s azért mert: levél nélkül lévén kisütötte a nap.

Az őszi levél hullás szintén azon, de leginkább azon leli alapját, hogy a f. hó 18-án viradóra volt dér, a levélszárakat megcsipte.

Ezek csak átmeneti bajok s nem adnak okot az aggodalomra.

Hogy a peronoszpóra két permetezés után ma is uralkodik: alig tesz kárt, hiszen a levelek úgy is hullnak; a vegetáció megszűnik, s ha eddig nem érett be a szőlőfája, most várni késő remény.

Az, hogy egy-két tőnek a levele megsárgult, az sem nagy baj. Ennek szintén a szárazság volt okozója s az hogy talán ott kevesebb a vas tartalom. Mert a vasgálicz oldat kigyógyította.

Különben egy-két beteg tőke mindig volt és lesz.

Azért tehát nincs oka aggódni; s így csak fordíttasson; de azután saját kárán okuljon.

Hogy az Othelló diszlik, elhiszem; hiszen nálunk tizedik évben van, dúsán terem és állandóan diszlik. Mi még mindig eltudtuk adni úgy a borát, mint a gyümölcsét. Például kilóját most már 30 krért is megvennék.

Kérdések és feleletek.

116. Kérdés Sziveskedjék tudatni, melyik faj volna az, mely a telet fedés nélkül kiállana?

Vajjon a Ripária, Portális, a Sauvage avagy a direkttermők valamelyike kiállja-e? . . .

Berettyó-Ujfalu.

Sz. Eiek.

Felelet. Ön mindenestre kötött talajon ültetett szőlőről beszél, akkor, midőn az amerikaiakról tesz kérdést.

A fiatal egy-két éves ripáriákat, minden esetben be kell fedni, mert a fejezet könnyen elfagyhat. Ha idősebb, takarás nélkül sem fagy el. Az Othelló, Herbemont, Jaquez, miután közelebb állnak az európai fajokhoz, inkább elfagynak.

De végtére tessék a tőkét tölre befedetni, mely azért is jó, mivel a szőlő levelek a tavaszra a föld alá kerülnek s azok javítják a talajt.

Ha pedig homokon ültetett európai vesszőkről van szó, az európai fajokat is megmentheti az elfagyástól, ha a szőlőt ősszel ritkán rozsszal beveti s midőn eléggé megbokrosodott, s tüvei összenöttek, egy darabot a kapával felvesz, azt a tőke egy oldalára fekteti, s mind a négy oldalt így körül takarja.

Mig a homokot az őszi szél a tőkékről elfujja s a szabadon maradt tőke fej elfagyhat, addig az ilyen rozsszal tömbitett homoktáblák a széllal daczolnak, a szőlőtöt takarják s a fagytól megóvják.

117. Kérdés. Egy hold területű szőlőmben a filloxera 4 év óta pusztít, s így termés nélkül van. Az idén azonban félméteres hosszú hajtásokat hozott, kérdem: célszerű lenne-e azt szénkénegezni? Ha igen, hol szerezhető be a szénkéneg?

Zellicz.

K. A.

Felelet. Ha a filloxera szőlőjében 4 év óta pusztít, azzal, hogy ez évben egynémely tőkén félméteres hajtás van, még nem bátoríthatja fel arra, hogy szénkénegezzon.

Szénkénegezni ezelőtt 4 évvel, akkor kellett volna, mikor a fillokszera fellépése konstatálható volt. Akkor kezdett és folytatott

szénkénegezéssel, néhány évig érdemes lett volna a szőlőt fentartani. De ma, midőn a négy évi pusztítás után a tőkéknek nemcsak a szívó hajsza, de a főgyökerei is tönkre vannak téve, azért, mert néhány töke agy gyökérképződés stádiumában félméteres hajtást hozott, a haldokló szőlőt új életre orvosolni költséges, nem fizeti ki magát, már azért sem, mivel ha eléggé alkalmas is a talaj: az első évben a filloxa öletik ki, a második évben kezd gyökeret hajtani s így lombosodni, és csak a harmadik évben lehetne némi termésre számolni. Ekkor pedig következnek az elmaradhatlan trágyázás.

Most pedig be kellene szerezni a szénkénegefecskeket, egy hordó szénkéneget, mely legkevesebb 30 frtot tesz ki. Ha így a három évi kiadást s trágyázási költséget felszámítja, három év elteltével, mikor némi termésre számíthat, az évi átlagos munkát is számítva, 200 frtot kifizetett s kérdelem: mije van érette?

Ha azonban a földet megfordítatja, mely kerülhet 70—90 frtba, marad még 110 frtja, melyből az egészet ripáriával beültetheti, a második és harmadik évben ojtathja s így a harmadik év végén van egy hold szép reményekre jogosított részlegesen ojtott szőlője, melyet a negyedik, de legfeljebb az ötödik évben teljesen beoijtathat.

Ha tetszik, ültethet direkttermőket, melyek közül például az Othelló a harmadik évben igen dus termést s így jövedelmet ad.

118. Kérdés. Van egy tábla ojtás alá ültetett telepem, és van a régi szőlőből egy drb jó karban, melynek vesszőjeit a tavasszal eszközlendő ékojtásra szeretném felhasználni. Most az a kérdés: rajta hagyjam-e az európai tön télen át a vesszőket, avagy ősszel levágjam? Ha levágjam, akkor télen át hogy kezeljem?

Ér-keserű.

K. K.

Felelet. A vessző jobban áttelel a tőkén, mint levágva; azért tehát ha európai szőlője oly helyen van, ahol a téli fagyok a szőlővesszőkben nem szoktak kárt tenni: tessék a tőkén hagyni. De hát hol van oly terület, ahol a fagy, ha egyszer nem, máskor kárt nem tehet. Egyik szőlőm vesszője 18 télen át soha legkevésbé sem hibázott meg s ime az 1892/3. évi télen teljesen elfagyott, haszonvehetlenné lett. Azért legokosabban cselekszik, ha ovatosságból a felét levágja, a másik felét rajtahagyja, ha azután nem fagy el, a tőkén maradt vesszőből ojt.

A levágott vesszőket legjobb vermekbe, — mint a répát szokták fektetve, — homok közé rakni úgy, hogy csak a felső vége legyen ki, s hébe-korba megöntözni.

119. Kérdés. Sziveskedjék utasítást adni arra nézve, hogy az idén elültetett ripáriákat, melyek elég dusan hajtottak, melyeket tavasszal ékre szándékozom ojtatni, mint ősszel avagy tavasszon metszessem-e meg?

Darázs.

Sz. S.

Felelet. Az év tavaszán ültetett ripáriát semmi esetben sem szabad ősszel megmetszeni; annál kevésbé, ha az tavasszal ékre beoijtani czéloztatik.

Az egy éves ültetésnél káros az őszi metszés, mert az ejtett seben át a fiatal tőke könnyen befagyhat, káros azért, mert tavasszal a nyitó a fedett földben nem látja az ültetett tőkécskéjét s bármily vigyázva keresse is. legalább minden harmadikot megsérti a kapájával, mely sértés azután fenésedésbe megy, s a tőke 3—4 éves korában, midőn rajta az ojtvány fürtökkel telítve diszlik: egyszerre tönkre megy. Még reggel dúsan él, délben lehanyatlik, és estére a földön fekszik.

De különben az egy éves ripária vesszeje ritka esetben alkalmas és érett; ha pedig az, akkor tavaszkor, midőn a tőke fejezete ékojtás eszközlése alkalmával levágatik, az legtöbbször gyökerekkel bír, melyet mint gyökeres vesszőt lehet elültetni.

120. Kérdés. Sziveskedjék értesíteni, hol szerezhető be jó metsző kés és olesó?

Felelet. Bpsten Sulek Sándornál Király-utczában. Mi azonban itt Gyöngyösön készítettünk késeket, ollókat és egyéb szőlészeti szerszámokat Blatniczky késesnél, aki az eszközöket előírásunk szerint a legnagyobb megelégedésünkre és olcsón készíti.

121. Kérdés. A kecskeméti állami Miklós-telepről hozattunk 16 ezer amerikai alanyvesszőt, közöttük 6 ripária portalist.

Ez év tavaszán lett elültetve s elég jól megeredt, azonban a napokban volt nálunk egy uri ember a Balaton vidékéről s azt mondotta, hogy a 6000 portalis között igazi portalis alig van, az egész ripária szelekta. Kérjük e tekintetben szives nézetét.

Alsó-Lendva.

K. M.

Felelet. A kecskeméti állami Miklós szőlőtelepet ösmerem. Igaz, hogy a ripária ott is vegyesen van; de az is igaz, hogy a portalis nagy gonddal van kijelölve. S miután a felügyelet nagy: legyenek egész nyugodtak, mert ha portális név alatt küldötték, akkor az portalis.

Az illető ur, aki az idén ültetett vesszőket nézte s felette ítélte, az keveset érthet hozzá, mert a ripária portális csak is a második vagy harmadik évben fejlődik úgy, hogy az biztosan felösmerhető.

Midőn pedig a vesszőket ripária szelekta névvel illette, még inkább felkeltheti figyelmünket, mert ily fajvessző nem létezik. Hanem szelekta annyit tesz, mint kiválogatott, s azt a vesszőket szokták úgy nevezni, melyek közül az apró levelű sauvage s a gyengébb növésű fajok ki vannak szedve. Tehát legyenek egészen nyugodtan.

Eladó vesszőnk van zöld- és fásajtvány: Mézes-fehér, Olasz-rizling, Kadarka és csemege fajok.

Lesz: sima és gyökeres ripária Portális és Tomentóza.

Gyökeres, kalapácsos és sima Jaquez, ugyanilyen Herbemont. Jork-Madeirát, a koldus-szőlőt, kiselejtezzük, nem adjuk el.

Othello gyökeres és sima szintén van.

Most jegyezzük ki a szép, dus termésben levő nemes Kadarkát, Muskolatot, Bakatort, Mézes-fehéret Olasz-rizlinget.

Ezekből is adunk el mintegy 40—50 ezer darabot.

A zöldajtásokat úgy is eladjuk, hogy télen által eltakarva a tőkén hagyjuk, s tavaszon vágjuk le.

Ezekon kívül van még mintegy 1200 darab a tőkén szálvesszőn eszközölt ékojtásaink, melyek a bakhátba tavaszon lehuzattak, s már ez évben termést hoztak.

Ezek rendkívül erősek, kész tőkék, tehát a szősoros értelmében egybeforrottak. Kadarka, Mézes-fehér és csemegefajokból állanak.

De vannak már nálunk nagy számban eladásra bejelentve európai s több amerikai fajok is.

Azért tehát azon előfizetőink, akiknek erre szükségük van, egész bizalommal forduljanak hozzánk; — jól ki lesznek szolgálva.

Eladó szőlővesszők.

20 ezer gyökeres riparia sauvage másod-har-
mad osztály, ültetésre alkalmas, ezre 8 frtért,

10 ezer sima másodosztályu riparia sauvage,
ezre 6 frtért eladó.

Értekezhetni lehet

Billy Károly

tisztartónál,

Bodrogkereszturon.

Szőlőajtványok.

Parafával ojtott gyökeres fásajtvány olaszrizling, erdei, alant-
termő, bihari, nemes kadarka, juh fark, nagyburgundi mustos-fehér,
piros-bakar és ezen fajokból vegyesen is, fajtisztaságért írásbeli jót-
állással nagyobb mennyiségben, f. évi novemberi szállításra eladó.

Élősövény.

Gleditscha (koronatövis, Krisztustövis vagy tüskés lepényfa).

Minden sövénynövény közt a legelső, gyorsan fejlődik, nem cse-
metézik és sűrű, izmos töviseinél fogva ember és bármi állatnak ellen
áll. Szőlők és kertek körülkerítéséhez legalkalmasabb és legolesőbb
örökös sövényt képez, árnyékot nem tart s a levegőt áttereszti. Ezen
növényből telepemen több százezer termeltetett s így bármily meg-
rendelést is képes vagyok kiszolgálni. Árak és feltételek levélben.

„Érmeléki első szőlőajtvány telep“

Nagy-Kágya u. p. Székelyhid.

Nagy Gábor teleptulajdonos.

Nyomatott Herzog Ernő Árminnál Gyöngyösön.